

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
СУМСЬКА ФІЛІЯ

Кафедра гуманітарних дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Толерантність та недискримінація в роботі поліцейського»
табірного збору

262 Правоохоронна діяльність

Суми 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. №7

СХВАЛЕНО

Вченою радою Сумської філії
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 29.08.2023 р. №8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та
соціально-економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. №7

Розглянуто на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ (протокол від
29.08.2023 №2)

Розробник:

Викладач кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ Ганна ЯРОВА

Рецензенти:

Доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін Харківського
національного університету внутрішніх справ, кандидат соціологічних наук
Наталія БОБРО

Старший викладач кафедри психології, політології та соціології Сумського
державного університету, кандидат психологічних наук Наталія ТЕСЛИК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість годин – 6 Кількість тем – 1	Професія – 5162 Поліцейський; 262 Правоохоронна діяльність,	Навчальний курс 1 Семестр 1 Види контролю: залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		
Лекції – 2 Семінарські заняття-0 Практичні заняття - 4 Самостійна робота – -0 Індивідуальні завдання:0		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у здобувачів освіти толерантного ставлення до людей у різних життєвих обставинах, розвиток навичок дотримання недискримінації в професійній діяльності поліцейського.

Завдання: ознайомити з теоретичними основами вивчення феномену толерантності, законодавчою базою запобігання дискримінації в Україні, сприяти розвитку особистісної толерантності здобувачів освіти, практичних навичок виявлення фактів та протидії дискримінації.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- сутність поняття «толерантність»;
- засади запобігання та протидії дискримінації в Україні;

вміти:

- керуватися принципами толерантності та недискримінації під час надання поліцейських послуг.
-

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
ЗПК	ЗПК-5	Дотримання толерантності та недискримінації в роботі поліцейського

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА №1. Поняття «толерантності» та дискримінації. Запобігання та протидія дискримінації в поліції.

Толерантність, повага до розмаїття та рівність людей як ключові цінності поліцейського. Принципи діяльності поліцейського в багатонаціональному суспільстві.

Дискримінація та її складові. Форми і прояви дискримінації. Природа ксенофобії, стереотипи та упередження. Прояви ксенофобії: расизм, антисемітизм, ісламофобія та гомофобія.

Міжнародні та національні стандарти у сфері запобігання та протидії дискримінації. Практика міжнародних організацій та судових установ у справах про дискримінацію різних соціальних груп.

Запобігання та протидія дискримінації в Україні. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Інклюзивне суспільство. Конвенція про права осіб з інвалідністю.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 2							
Тема № 1. Поняття «толерантність» та «дискримінація» Запобігання та протидія дискримінації в поліції.	6	2	-	4	-	-	
Всього	6	2	-	4	-	-	залік

5. Методи навчання

Методи навчання при проведенні лекцій: лекція-візуалізація (використання презентацій, ілюстрацій), лекція-бесіда, практичні методи (тренінгові вправи) тощо.

6. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Питання, що виносяться на залік

1. Принцип толерантності та поваги в діяльності поліцейського.
2. Визначення поняття «дискримінація». Які її складові.
3. Причини виникнення різних форм дискримінації.
4. Наслідки дискримінації для суспільства.
5. Сутність понять «стереотипи», «упередження». Відмінності.
6. Найпоширеніші стереотипи в роботі поліцейських.
7. Вплив дискримінаційних проявів на життя та діяльність громад та соціальних груп у суспільстві.
8. Найпоширеніші форми дискримінації в Україні.
9. Національні та міжнародні НПА для регуляції та запобігання дискримінації.
10. Ознаки, за якими заборонена дискримінація.
11. Прояви дискримінації за статтю.
12. НПА захисту та свобод людей з особливими потребами.
13. Ознаки інклюзивного суспільства.

7. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь курсантів відбувається у формі поточного та підсумкового видів контролю.

Поточний контроль здійснюється через оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом практичних занять, а також шляхом, вирішення ситуаційних задач.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (практичні); ведення робочих зошитів, щоденників самоспостереження. Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт 10.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\left(\frac{\text{Результат навчальних занять за семестр}}{2} + \frac{\text{Результат самостійної роботи за семестр}}{2} \right) / 2 \right) * 10$$

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю заліку обов'язкова. Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль заліку, то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль заліку оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт 10, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі заліку, які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить – 50.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі заліку.

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (заліку) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового заліку допускається не більше двох разів: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівника.

Робота під час навчальних занять	Підсумковий контроль
Отримати позитивні оцінки	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

8. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
80-84			
75-79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
70 – 74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
65 – 69			
60 – 64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40 – 59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21 – 40			
1–20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

8. Рекомендована література

Основна:

1. Дисциплінарний статут Національної поліції України від 07.10.2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>
2. Наказ МВС України від 09.11.2016 року «Про затвердження правил етичної поведінки поліцейських», набрав чинності 06.01.2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>
3. Конституція України 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
5. Закон «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08 вересня 2005 року № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
6. Закон «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 06 вересня 2012 року № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>
7. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії дискримінації» від 13 травня 2014 року № 1263-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1263-18#Text>
8. Загальна декларація прав людини 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
9. Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права 1966 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
10. Європейська конвенція захисту прав людини та основоположних свобод 1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
11. Вовк Д.О., Бойчук Д.С. Верховенство права і толерантність: навчальний посібник. К.: 2018. 172.с. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/phd_3_copy.pdf
12. Матієнко О.С. Толерантність; введення в проблему. Вінниця: ВДАУ, 2006. 40с. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/404.pdf>

Додаткова:

1. Гюлен, М. Ф. Діалог і толерантність / М. Ф. Гюлен ; пер. О.М. Зубань, В.М. Підвойний. К. : Вид-во Жупанського, 2012. 376с. URL: <http://library.kpi.kharkov.ua/ru/node/202>
2. Єлігулашвілі М., Федорович І., Пономарьов С. Організація навчання з питань дискримінації. Практичний посібник. К., 2015. 136 с. URL: <http://surl.li/klphw>
3. Липовець Ю.О. Толерантність у діяльності поліції України// Прикарпатський юридичний вісник.- 2017. - Вип.6 (21) том 1.-С.22-25. URL: <http://surl.li/klpjd>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Толерантність та недискримінація.

URL: <https://studfile.net/preview/5462390/>

2. Тест на рівень толерантності.

URL: <https://www.projectkeshher.org.ua/news/test-naskil-ky-vy-tolerantni/>

3. Довідник безбар'єрності: недискримінація.

URL: <https://bf.in.ua/components/nedyskryminatsiia/>